

Saksprotokoll

Organ: Fagopplæringsnemnda

Møtedato: 14.03.2018

Sak nr.: 18/1466-13

Internt l.nr.: 12924/18

Sak: 3/18

Tittel: Justering av opplæringstilbudet 2018 -2019

Behandling:

Fylkesdirektøren la fram saka utan tilråding.

Endringsframlegg:

Fagopplæringsnemnda kom med følgjande framlegg til vedtak:

Fagopplæringsnemnda rår hovudutvalet for opplæring til å gjere slikt vedtak:

Fagopplæringsnemnda gir følgjande uttale om justering av opplæringstilbudet for skuleåret 18/19: Ved dimensjonering av tilbudet innan yrkesfaga, er det særskilt viktig å sjå på behova for faglært arbeidskraft i næringslivet og tilgangen på læreplassar i dei ulike faga. Ut frå formål prioriterer fagopplæringsnemnda nærings- og arbeidslivet sitt behov framfor elevane sine ynskjer. I framlegget er det kommentert tal klasser og samla dimensjonering på fylkesnivå. Tilbudet og dimensjoneringa innan dei tre store faga bygg - og anleggsteknikk, teknikk og industriell produksjon og elektrofag må sjåast i samanheng. I uttalen er også vg 2 tilboda vektlagt.

Søknaden til yrkesfaga VG1 har auka dette året. Det er svært gledeleg. Særleg er auken i søkinga til vg1 helse- og oppvekst gledeleg. Av søkarar til vg1 med ungdomsrett har 55,2 % søkt yrkesfag, mens 44,8 % har søkt studieførebuande fag.

Elektrofag

I elektrofag er det ein stor oversøknad i høve til det utlyste tilbudet på vg1. Det er heile 169 søkjarar til 130 plassar. I møte med opplæringskontora vart det stilt spørsmål om det er mogeleg å skaffe fleire læreplassar til dette faget. Svaret frå opplæringskontoret for elektrofag og Sogn opplæringskontor var tydelege på at tal læreplassar ikkje kan aukast. Opplæringskontoret for Nordfjord meinte det kunne vere mogeleg å auke tal læreplassar noko. Trass i stor søkning, bør dimensjoneringa på vg1 vere som i dag. På vg2 er det oversøking til elenergi. Ut i frå søkjartalet og tilgang på læreplassar bør det aukast opp med ein klasse i dette faget. Vi veit også at næringslivet har behov for arbeidskraft på dette fagområdet.

Bygg - og anleggsteknikk

Søknaden til dette faget har gått vesentleg ned det siste året. Dette heng saman med ein nasjonal trend. I Sogn og Fjordane kjem nedgangen seinare enn i t.d. Hordaland. Likevel har byggenæringa framleis stor trong for fagarbeidarar på fagområdet. Mange av søkjarane til elektro har bygg- og anleggsteknikk som sitt andre ynskje. Difor blir mange av plassane oppfylte med elevar som ikkje kjem inn på elektro. Etter det vi kan sjå bør dimensjoneringa vere som i dag. Til vg2 er det god søknad. Samstundes er det god tilgang på læreplassar. I anleggsmaskinfaget må det vurderast å auke opp med ei gruppe. Utover dette bør dimensjoneringa vere som utlyst.

Teknikk og industriell produksjon

Til vg1 TIP er det færre søkjarar enn tal utlyste plassar. Men ut frå oversøkinga til elektro, veit vi at mange har TIP som sitt andre val. Vi har dei siste åra opplevd at mange av søkjer seg til transport og logistikk og anleggsteknikk på vg2 gjennom kryssløp. Begge desse forholda tilseier at vg1 TIP bør aukast opp med ein klasse. Til vg2 er Industriteknologi er det svært stor nedgang i tal søkjarar. Dette er også ein nasjonal trend og heng saman med nedturen til oljenæringa. Sett frå fagopplæringsnemnda vil industriteknologi bli eit viktig fag også for framtida. Tal klassar må nok reduserast noko, men det er viktig å ikkje svekke fagmiljøet for mykje ute på dei skulane. Vi har merka oss at det er auka søknad på bilfaget i fylket. Det er bra å få større konkurranse og auka gjennomsnitt karakter for elevane på køyretøy. Fagopplæringsnemnda er oppmerksom på at TIP har kryssløp til fleire fag.

Helse - og oppvekstfag

Fagopplæringsnemnda har med merka seg den store og aukande søknaden til helse - og oppvekstfag. Det er positivt at langt fleire elevar går ut i lære enn tidlegare. Siste åra har dette faget hatt aukande tilgang på læreplassar. Spørsmålet er om det er mogeleg å auke tal læreplassar endå meir. Ut frå søkjartala og behova i kommunane vil vi tilrå å auke opptaket med ein klasse sett i høve det utlyste tilbodet. Til vg2 er det meir samsvar mellom tal søkjarar og utlyste klassar. Elles har vi merka oss at fleire kommunar i fylket framleis tek inn alt for få lærlingar sett i høve til KS si målsetting. For eitt år sidan vurderte Helse Førde å ta inn lærlingar i helsefagarbeidarfaget. Men arbeidet har diverre stoppa opp.

Naturbruk - maritime fag

I dei maritime faga er det bra søknad. Denne har auka litt frå tidlegare år. Opplæringskontoret og bransjen seier at det er grunnlag for å auka inntaket noko. På bakgrunn av søkjartalet meiner vi at klassetalet bør vere som i dag.

Restaurant- og matfag

Det har over fleire år vore dårleg søknad til dette faget. Dette til trass for at det er god tilgang på læreplassar og det er stort behov for faglært arbeidskraft. Det må også nemnast at fylkeskommunen har satsa på dette faget gjennom store investeringar ved Sogndal v.g. skule. Søkjartalet til vg1 tilseier at tal klassar blir som utlyst tilbod. Til vg2 er søkjartalet svært dårleg i Sogn. Dette tilbodet kan vanskeleg bli starta opp. Vi har særskilt merka oss at søkjartalet ved Sogndal v.g. skule er lågt til restaurant og matfag. Skulle likevel det endelege søkjartalet vise eit auka grunnlag, ber fagopplæringsnemnda om at det utlyste tilbodet på vg2 vert sett i gang.

Service og samferdsel

I service - og samferdsel er søkjartalet betre enn i 2017. Det er stor trong for arbeidskraft innan dette fagområdet og det er bra tilgang på læreplassar. Søknaden til vg1 er samsvar med tal utlyste grupper. Til vg2 er det også bra samsvar mellom samla tal søknadar og utlyste grupper. Dimensjoneringa bør vere som i utlysinga.

Fylkesdekkande og landsdekkande tilbod

Fagopplæringsnemnda har merka seg at svært låge søkjartalet til kjemiprosessfag. Dette er eit viktig fag for industrien i Årdal, Høyanger og Svelgen. Det er svært uheldig og beklageleg at så få søker seg dette faget. Dette tilbodet er fylkesdekkande og har god tilgang på læreplassar.

Marknadsføring av tilbod og samarbeid med næringslivet, kommunane og bransjeforeiningane

Nokre fagområde har dårleg søknad sjølv om tilgangen på arbeidsplassar og læreplassar er svært god. Dette gjeld særleg restaurant - og matfag. I service- og samferdsel har søkjartalet blitt litt betre dette året. For å få fleire søkjarar og betre tilgangen på faglært arbeidskraft for næringslivet må ein gå nye vegar. Etter fagopplæringsnemnda sitt syn må næringane som manglar arbeidskraft sterkare på bana.

Næringslivet, bransjeforeiningane og kommunane må engasjere seg sterkare for vise kva moglegheit som finst i dei ulike næringane og bransjane. Like eins må næringslivet gjere arbeidsplassane meir attraktive. Eksempel på bransjar og område som ein kan utvikle betre samarbeid mellom fylkeskommunen, opplæringskontra er mat- og restaurantnæringa, elmontørane og Helse Førde.

Fagopplæringsnemnda må også halde fram det gode samarbeidet med regionråda og kommunane i fylket for skaffe fleire læreplassar i kommunane.

Tal læreplassar

Tal læreplassar i dei ulike fagområda er ein viktig føresetnad for dimensjoneringa av dei ulike fagområda i den vidaregåande skulen. Fagopplæringsnemnda og opplæringsutvalet får kvart år orientering om tilgang på læreplassar i dei ulike faga. Men det er svært ofte diskusjon om tala som vert lagt fram er rette. Fagopplæringsnemnda oppmodar opplæringsavdelinga og opplæringskontora om å gå nøye gjennom talgrunnlaget og om mogeleg bli samde om tal læreplassar i dei ulike fagområda. Dette må gjerast i god tid får justeringssaka kjem opp til handsaming i mars månad.

Kjønnsdelt søknadsmønster.

Tabellen under viser tal søkjarar til yrkesfag fordelt etter kjønn. Tala viser primærsøkjarar med ungdomsrett.

	<i>Kvinn. søkjarar</i>	<i>% fordeling</i>	<i>Mannl.søkjarar</i>	<i>% fordeling</i>	<i>Sum søkjarar</i>
Elektrofag, El	13	7,6 %	159	92,4 %	172
Bygg- og anleggsteknikk, BA	5	3,7 %	129	96,3 %	134
Design- og handverk, DH	15	75,0 %	5	25,0 %	20
Teknikk og industriell produks	15	8,6 %	159	91,4 %	174
Servive- og samferdsel, SS	32	36,0 %	57	64,0 %	89
Helse- og oppvekstfag, HS	214	83,3 %	43	16,7 %	257
Naturbruk, NA	24	46,2 %	28	53,8 %	52
Restaurant- og matfag, RM	19	65,5 %	10	34,5 %	29
SUM	337	36,4 %	590	63,6 %	927

Som vi ser av tabellen er søknadsmønsteret svært skeivt med tanke på kjønn. Gutane søker elektro, TIP samt bygg- og anleggsteknikk. Jentene søker helse- og oppvekstfag samt design og handverk. Det er svært uheldig med eit så skeivfordelt søkjarmønster. Skeivfordelinga har ikkje blitt betre dei siste åra. All erfaring viser at arbeidsmiljøet og produktiviteten i næringslivet og kommunane blir betre om kjønnsbalansen på arbeidsplassane vert betre.

Vi er komne svært langt i arbeidet med likestilling på mange område i samfunnet. Men i val av utdanningsretning har vi framleis ein lang veg å gå. Viktige stikkord i for å få ein betre kjønnsbalanse i utdanningsvala er informasjon og haldningsskapande arbeid. Skulane har eit særskilt ansvar for dette.

Avrøysting:

Framlegget frå fagopplæringsnemnda vart samrøystes vedteke.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

Fagopplæringsnemnda rår hovudutvalet for opplæring til å gjere slikt vedtak:

Fagopplæringsnemnda gir følgjande uttale om justering av opplæringstilbodet for skuleåret 18/19: Ved dimensjonering av tilbodet innan yrkesfaga, er det særskilt viktig å sjå på behova for faglært arbeidskraft i næringslivet og tilgangen på læreplassar i dei ulike faga. Ut frå formål prioriterer fagopplæringsnemnda nærings- og arbeidslivet sitt behov framfor elevane sine ynskjer. I framlegget er det kommentert tal klasser og samla dimensjonering på fylkesnivå. Tilbodet og dimensjoneringa innan dei tre store faga bygg - og anleggsteknikk, teknikk og industriell produksjon og elektrofag må sjåast i samanheng. I uttalen er også vg 2 tilboda vektlagt.

Søknaden til yrkesfaga VG1 har auka dette året. Det er svært gledeleg. Særleg er auken i søkinga til vg1 helse- og oppvekst gledeleg. Av søkarar til vg1 med ungdomsrett har 55,2 % søkt yrkesfag, mens 44,8 % har søkt studieførebuande fag.

Elektrofag

I elektrofag er det ein stor oversøknad i høve til det utlyste tilbodet på vg1. Det er heile 169 søkjarar til 130 plassar. I møte med opplæringskontora vart det stilt spørsmål om det er mogeleg å skaffe fleire læreplassar til dette faget. Svaret frå opplæringskontoret for elektrofag og Sogn opplæringskontor var tydelege på at tal læreplassar ikkje kan aukast. Opplæringskontoret for Nordfjord meinte det kunne vere mogeleg å auke tal læreplassar noko. Trass i stor søkning, bør dimensjoneringa på vg1 vere som i dag. På vg2 er det oversøking til elenergi. Ut i frå søkjartalet og tilgang på læreplassar bør det aukast opp med ein klasse i dette faget. Vi veit også at næringslivet har behov for arbeidskraft på dette fagområdet.

Bygg - og anleggsteknikk

Søknaden til dette faget har gått vesentleg ned det siste året. Dette heng saman med ein nasjonal trend. I Sogn og Fjordane kjem nedgangen seinare enn i t.d. Hordaland. Likevel har byggenæringa framleis stor trong for fagarbeidarar på fagområdet. Mange av søkjarane til elektro har bygg- og anleggsteknikk som sitt andre ynskje. Difor blir mange av plassane oppfylte med elevar som ikkje kjem inn på elektro. Etter det vi kan sjå bør dimensjoneringa vere som i dag. Til vg2 er det god søknad. Samstundes er det god tilgang på læreplassar. I anleggsmaskinfaget må det vurderast å auke opp med ei gruppe. Utover dette bør dimensjoneringa vere som utlyst.

Teknikk og industriell produksjon

Til vg1 TIP er det færre søkjarar enn tal utlyste plassar. Men ut frå oversøkinga til elektro, veit vi at mange har TIP som sitt andre val. Vi har dei siste åra opplevd at mange av søkjer seg til transport og logistikk og anleggsteknikk på vg2 gjennom kryssløp. Begge desse forholda tilseier at vg1 TIP bør aukast opp med ein klasse. Til vg2 er Industriteknologi er det svært stor nedgang i tal søkjarar. Dette er også ein nasjonal trend og heng saman med nedturen til oljenæringa. Sett frå fagopplæringsnemnda vil industriteknologi bli eit viktig fag

også for framtida. Tal klassar må nok reduserast noko, men det er viktig å ikkje svekke fagmiljøet for mykje ute på dei skulane. Vi har merka oss at det er auka søknad på bilfaget i fylket. Det er bra å få større konkurranse og auka gjennomsnitt karakter for elevane på køyretøy. Fagopplæringsnemnda er oppmerksom på at TIP har kryssløp til fleire fag.

Helse - og oppvekstfag

Fagopplæringsnemnda har med merka seg den store og aukande søknaden til helse - og oppvekstfag. Det er positivt at langt fleire elevar går ut i lære enn tidlegare. Siste åra har dette faget hatt aukande tilgang på læreplassar. Spørsmålet er om det er mogeleg å auke tal læreplassar endå meir. Ut frå søkjartala og behova i kommunane vil vi tilrå å auke opptaket med ein klasse sett i høve det utlyste tilbodet. Til vg2 er det meir samsvar mellom tal søkjarar og utlyste klassar. Elles har vi merka oss at fleire kommunar i fylket framleis tek inn alt for få lærlingar sett i høve til KS si målsetting. For eitt år sidan vurderte Helse Førde å ta inn læringar i helsefagarbeidarfaget. Men arbeidet har diverre stoppa opp.

Naturbruk - maritime fag

I dei maritime faga er det bra søknad. Denne har auka litt frå tidlegare år. Opplæringskontoret og bransjen seier at det er grunnlag for å auke inntaket noko. På bakgrunn av søkjartalet meiner vi at klassetalet bør vere som i dag.

Restaurant- og matfag

Det har over fleire år vore dårleg søknad til dette faget. Dette til trass for at det er god tilgang på læreplassar og det er stort behov for faglært arbeidskraft. Det må også nemnast at fylkeskommunen har satsa på dette faget gjennom store investeringar ved Sogndal v.g. skule. Søkjartalet til vg1 tilseier at tal klassar blir som utlyst tilbod. Til vg2 er søkjartalet svært dårleg i Sogn. Dette tilbodet kan vanskeleg bli starta opp. Vi har særskilt merka oss at søkjartalet ved Sogndal v.g. skule er lågt til restaurant og matfag. Skulle likevel det endelege søkjartalet vise eit auka grunnlag, ber fagopplæringsnemnda om at det utlyste tilbodet på vg2 vert sett i gang.

Service og samferdsel

I service - og samferdsel er søkjartalet betre enn i 2017. Det er stor trong for arbeidskraft innan dette fagområdet og det er bra tilgang på læreplassar. Søknaden til vg1 er samsvar med tal utlyste grupper. Til vg2 er det også bra samsvar mellom samla tal søknadar og utlyste grupper. Dimensjoneringa bør vere som i utlysinga.

Fylkesdekkande og landsdekkande tilbod

Fagopplæringsnemnda har merka seg at svært låge søkjartalet til kjemiprosessfag. Dette er eit viktig fag for industrien i Årdal, Høyanger og Svelgen. Det er svært uheldig og beklageleg at så få søker seg dette faget. Dette tilbodet er fylkesdekkande og har god tilgang på læreplassar.

Marknadsføring av tilbod og samarbeid med næringslivet, kommunane og bransjeforeiningane

Nokre fagområde har dårleg søknad sjølv om tilgangen på arbeidsplassar og læreplassar er svært god. Dette gjeld særleg restaurant - og matfag. I service- og samferdsel har søkjartalet blitt litt betre dette året. For å få fleire søkjarar og betre tilgangen på faglært arbeidskraft for næringslivet må ein gå nye vegar. Etter fagopplæringsnemnda sitt syn må næringane som manglar arbeidskraft sterkare på bana.

Næringslivet, bransjeforeiningane og kommunane må engasjere seg sterkare for vise kva moglegheit som finst i dei ulike næringane og bransjane. Like eins må næringslivet gjere arbeidsplassane meir attraktive. Eksempel på bransjar og område som ein kan utvikle betre

samarbeid mellom fylkeskommunen, opplæringskontra er mat- og restaurantnæringa, elmontørane og Helse Førde.

Fagopplæringsnemnda må også halde fram det gode samarbeidet med regionråda og kommunane i fylket for skaffe fleire læreplassar i kommunane.

Tal læreplassar

Tal læreplassar i dei ulike fagområda er ein viktig føresetnad for dimensjoneringa av dei ulike fagområda i den vidaregåande skulen. Fagopplæringsnemnda og opplæringsutvalet får kvart år orientering om tilgang på læreplassar i dei ulike faga. Men det er svært ofte diskusjon om tala som vert lagt fram er rette. Fagopplæringsnemnda oppmodar opplæringsavdelinga og opplæringskontora om å gå nøye gjennom talgrunnlaget og om mogeleg bli samde om tal læreplassar i dei ulike fagområda. Dette må gjerast i god tid får justeringssaka kjem opp til handsaming i mars månad.

Kjønnsdelt søknadsmønster.

Tabellen under viser tal søkjarar til yrkesfag fordelt etter kjønn. Tala viser primærsøkjarar med ungdomsrett.

	<i>Kvinn. søkjarar</i>	<i>% fordeling</i>	<i>Mannl.søkjarar</i>	<i>% fordeling</i>	<i>Sum søkjarar</i>
Elektrofag, El	13	7,6 %	159	92,4 %	172
Bygg- og anleggsteknikk, BA	5	3,7 %	129	96,3 %	134
Design- og handverk, DH	15	75,0 %	5	25,0 %	20
Teknikk og industriell produks	15	8,6 %	159	91,4 %	174
Servive- og samferdsel, SS	32	36,0 %	57	64,0 %	89
Helse- og oppvekstfag, HS	214	83,3 %	43	16,7 %	257
Naturbruk, NA	24	46,2 %	28	53,8 %	52
Restaurant- og matfag, RM	19	65,5 %	10	34,5 %	29
SUM	337	36,4 %	590	63,6 %	927

Som vi ser av tabellen er søknadsmønsteret svært skeivt med tanke på kjønn. Gutane søker elektro, TIP samt bygg- og anleggsteknikk. Jentene søker helse- og oppvekstfag samt design og handverk. Det er svært uheldig med eit så skeivfordelt søkjarmønster. Skeivfordelinga har ikkje blitt betre dei siste åra. All erfaring viser at arbeidsmiljøet og produktiviteten i næringslivet og kommunane blir betre om kjønnsbalansen på arbeidsplassane vert betre. Vi er komne svært langt i arbeidet med likestilling på mange område i samfunnet. Men i val av utdanningsretning har vi framleis ein lang veg å gå. Viktige stikkord i for å få ein betre kjønnsbalanse i utdanningsvala er informasjon og haldningsskapande arbeid. Skulane har eit særskilt ansvar for dette.

Saksbehandlar: Sissel Brusegård, Opplæringsavdelinga
Sak nr.: 18/1466-1

Justering av opplæringstilbodet 2018 -2019

Fylkesdirektøren legg fram saka utan tilråding.

Vedlegg:

1. Søkjarar fordelt på utdanningsprogram og programområde skuleåret 2017-18
2. Endringar i søkjartala frå skuleåret 2017-18 til skuleåret 2018-19 fordelt på utdanningsprogram
3. Tal søkjarar med ungdomsrett med førsteønskje opplæring i bedrift og tal avtalar om læreplass i kvart fag
4. Innspel frå opplæringskontora

SAKSFRAMSTILLING

Søknadsfristen til vidaregåande opplæring er 1. mars. Dette gir knappe tidsfristar for handsaming av saka om justering av opplæringstilbodet for skuleåret 2018-19.

Saka skal handsamast i hovudutval for opplæring 3. april. Fagopplæringsnemnda sitt vedtak (saksprotokollen) blir vedlegg til saka og blir lagt til grunn for fylkesdirektøren sitt saksframlegg.

For å få til gode prosessar mellom fagopplæringsnemnda og opplæringskontora, har arbeidsutvalet for fagopplæringsnemnda hatt dialogmøte med opplæringskontora i forkant av møte i nemnda. Innspel frå dialogmøtet vil bli lagt fram for nemnda i møte. Skriftelege innspel frå opplæringskontora ligg som vedlegg.

Dokumenta som følgjer saka er oversyn over søkjarar med ungdomsrett til yrkesfaglege utdanningsprogram og programområde. Det ligg også ved oversyn over endringar i søkjartala frå skuleåret 2017-18 til skuleåret 2018-19 for dei ulike utdanningsprogram og nivåa.